

Orosháza Környezetvédelmi Programja 2020-2025

Programkötet

OROSHÁZA

TARTALOMJEGYZÉK

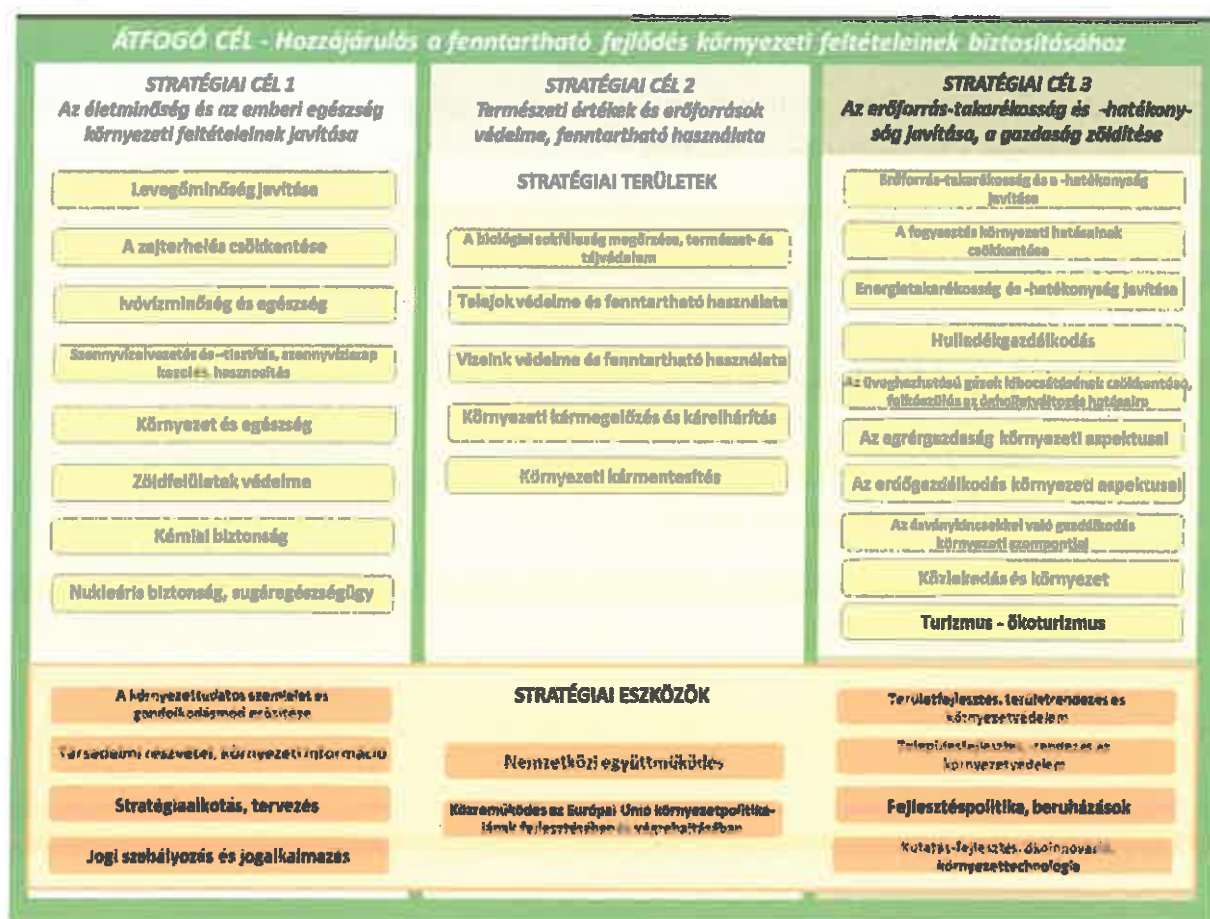
0.	Bevezetés.....	2
I.	Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételei.....	4
I.1.	Levegőminőség javítása.....	4
I.2.	Zajterhelés csökkentése	6
I.3.	Szennyvíz és ivóvíz közművek	7
I.4.	Környezet és egészség.....	10
I.5.	Zöldfelületek védelme.....	11
II.	Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntarthatóság	13
II.1.	A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem.....	13
II.2.	Talajok védelme, fenntartható használata, agrárgazdálkodás környezeti aspektusai, kármentesítés.....	14
II.3.	Felszín és felszín alatti vizek védelme.....	17
III.	Az erőforrás-takarékosság - és hatékonyság javítása	18
III.1.	Hulladékgazdálkodás, köztisztaság, fogyasztáscsökkentés	18
III.2.	Energiatakarékosság és -hatékonyság növelés	20
III.3.	Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira	22
III.4.	Közlekedés és környezet.....	25

0. BEVEZETÉS

Orosháza Város Települési Környezetvédelmi Programjának helyzetelemző kötetében tematikusan feldolgozásra került az érintett terület földrajzi, természeti adottsága, illetve azonosításra kerültek a meglévő környezeti problémák.

A jelenleg is jól azonosítható és mérhető környezeti konfliktusokon túl, a jövőbeni kockázatok kezelését (pl. éghajlatváltozás hatásai) is célul tűzte ki a Program. A 2015-2020 között hatályos IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program meghatározta azt az átfogó célt, ami az ország környezeti állapotának javulását eredményezi.

Eznek teljesülése érdekében három fő stratégiai célt fogalmazott meg, amelyeket az alábbi ábra mutat be.

1. ábra: A Nemzeti Környezetvédelmi Program átfogó céljai

Az átfogó célok elérése érdekében, az alábbi környezetvédelmi programok részletes kidolgozása történik meg a Program kötetben, amelyek összhangban vannak a IV. NKP iránymutatásával, de egyben figyelembe veszik a tervezési terület méreteit (Orosháza Város közigazgatási területe), illetve az Önkormányzat felelősségi körének határait.

A Programban meghatározott intézkedések között számos olyan található, amelyek nem vezethetők le Orosháza Város Önkormányzatára vonatkozó jogszabályi kötelezettségekből (ezért nem is

az Önkormányzat az intézkedés végrehajtásáért felelős szervezet), azonban a város környezeti állapotának javítása érdekében az Önkormányzatnak kezdeményező szerepe lehet.

I. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása

- I.1 Levegőminőség javítása
- I.2 A zajterhelés csökkentése
- I.3 Szennyvíz és ivóvíz közművek
- I.4 Környezet és egészség
- I.5 Zöldfelületek védelme

II. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata

- II.1 A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem
- II.2 Talajok védelme és fenntartható használata, agrárgazdálkodás környezeti aspektusai, valamint a kármentesítés kérdésköre
- II.3 Felszín- és felszín alatti vizek védelme, kül- és belterületi vízrendezés

III. Az erőforrás-takarékosság- és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

- III.1 Hulladékgazdálkodás, köztisztaság, a fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése
- III.2 Energiatakarékosság- és hatékonyság növelése
- III.3 Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira
- III.4 Közlekedés környezeti hatásai

I. AZ ÉLETMINŐSÉG ÉS AZ EMBERI EGÉSZSÉG KÖRNYEZETI FELTÉTELEI

I.1. Levegőminőség javítása

A Program szükségességének indoklása

A város belterületén egy manuális levegőminőség figyelő monitoring állomás található. A mért adatok alapján a város levegője kis mértékben tekinthető terheltnek, határérték túllépések sem a napi, sem a havi adatok alapján nem fordul elő.

A téli fűtési félévben az NO_2 koncentráció ugyan megnövekszik, de határértéktúllépések ezekben az időszakokban sem fordultak elő, ugyanakkor a lakosság biztonsága érdekében, a fűtési eredetű légszennyezés további csökkentésére érdemes törekedni.

A város nem rendelkezik füstköd-riadó tervvel, ami alapján csökkenteni lehet a káros anyagok mennyiségét, ha a tájékoztatási vagy riasztási fokozatot elérte a szennyező anyag koncentrációja.

A jelenlegi kedvező helyzet ugyan nem indokol sürgős tervezési feladatot, de hosszú távú tervezés jegyében, a füstköd-riadó terv elkészítése javasolt. A környezetvédelmi program intézkedései azt a célt szolgálják, hogy ezek a helyzetek ki se alakuljanak.

Az intézkedések alkalmasak a NO_2 és a szállópor szennyező anyag csökkentésére is, azonban utóbbi folyamatos mérése nem megoldott a monitoring állomáson.

Kapcsolódó átfogó célok

- I. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása
- II. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntarthatóság
- III. Az erőforrás-takarékosság- és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

Jogszabályok, magasabb szintű dokumentumok

- 1330/2011. (X. 12.) Korm. határozat a kisméretű szálló por (PM10) csökkentés ágazatközi intézkedési programjáról
- 4/2011. (I. 14.) rendelet a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről
- 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet a levegő védelméről
- 6/2011. (I.14.) VM rendelet a levegőterheltségi szint és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról
- 7/2003. (V.16.) KvVM-GKM együttes rendelet az egyes légszennyező anyagok összkibocsátási határértékeiről
- 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről

Javasolt intézkedések

Intézkedés	Ütemezés	Költség	Forrás	Felelős
Önkormányzati rendelet megalkotása a levegő tisztaságának védelméről, az avarégetés tilalmának szigorítása a fűtési félév időszakában	2021-2022	—	—	Önkormányzat
Az avarégetési és hulladékégetési tilalom fokozott ellenőrzése és szankcionálása	Fűtési félévekben folyamatosan	—	—	Önkormányzat Polg. Hiv. Közterület Felügyelet
Forgalmas belterületi utak portalanítása célgeppel, a hómentes, száraz téli időszakban	időjárás és az utak állapotának függvénye	esetek számának függvénye	saját forrás	Önkormányzat, VÜRT Zrt.
Pályázatfigyelés és pályázati tanácsadás a lakosság részére, épületek energiahatékonysági fejlesztésével kapcsolatban	ld. 3.2 Energiatakarékosság- és hatékonyság növelése			
Elkerülő út építése a déli szektorban a belterület terhelésének csökkentésére	ld. 3.4 Közlekedés			
A lakossági (szilárd) tüzelésből eredő kibocsátások mérséklésének elősegítése tájékoztató anyagok készítése.	2021-2025	0,5 MFt	saját forrás	Önkormányzat civil szervezetek
Füstködriadó terv készítése	2021-2022	0,5 MFt	saját forrás	Önkormányzat külső szakértők
Mezővédő erdősávok telepítésének kezdeményezése	2021-2023	—	n.a.	Önkormányzat Érintett területtulajdonosok

Kapcsolódó programok

- I.4.Környezet és egészség
- I. 5. Zöldfelületek védelme
- II. 2. Talajok védelme, fenntartható használata, agrárgazdálkodás, kármentesítés
- III.2. Energiatakarékosság és -hatékonyság növelés
- III. 3. Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira
- III. 4. Közlekedés és környezet

Eredménymutatók

- NO₂ légszennyező anyag mért koncentrációjának csökkenése (µg/m³)

I.2. Zajterhelés csökkentése

A Program szükségességének indokoltága

A város területén a közlekedési eredetű zaj- és rezgésterhelés mértéke jelentős, de pontos értéke nem ismert. A 4404, 4406, 4407, 4427, 4428 és 4429 sz. mellékutak bizonyos szakaszain feltételezhető a határérték túllépése, de a feltételezést számításokkal vagy mérésekkel szükséges alátámasztani.

A védendő területek pontos lehatárolása sem történt meg, ezért a szükséges zajcsillapító intézkedések meghatározása sem lehetséges. A zajcsökkentés utólagos műszaki beavatkozásokkal csak irreálisan magas költségekkel, illetve városképi-romboló megoldásokkal lehetséges, ezért hosszú távon a fenti mellékutak tranzitforgalmának alternatív útvonalra terelése jelenthet megoldást.

Az egyéb zajforrások (ipari, mezőgazdasági, vasút stb.) két jól lokalizálható városi térségben jellemző. Az Északi ipari parkban számos telephely található, régóta működő és új ipari egységekkel egyaránt. Ennek az ipari területnek a kialakítása során még nem fektettek nagy figyelmet a zajvédelemre, védősávval nem rendelkezik, egyedi műszaki beavatkozásokkal csökkenthetők. A város önálló zajvédelmi rendelettel nem rendelkezik.

Kapcsolódó átfogó célok

I. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása

III. Az erőforrás-takarékosság- és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

Jogszabályok, magasabb szintű dokumentumok

- 284/2007. (X.20.) Korm. Rendelet a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól
- 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról
- 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról
- 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet a stratégiai zajtérképek, valamint az intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól
- 280/2004. (X. 20.) Korm. rendelet a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről

Javasolt intézkedések

Intézkedés	Ütemezés	Költség	Forrás	Felelős
Zajvédelmi mérések elvégzése a városban, a zaj- és rezgésvédelmi szempontból kritikus területek kijelölése	2021-2022	1,0 MFt	saját forrás	Önkormányzat, külső szakértő

Intézkedés	Ütemezés	Költség	Forrás	Felelős
Önkormányzati rendelet megalkotása a levegő, zaj- és rezgésvédelemről	2021-2022	0,9 MFt	saját forrás	Önkormányzat, külső szakértő
Zajterheléssel érintett területek lehatárolása, a forgalmi adatok alapján	2021	—	—	Önkormányzat Polg. Hiv. Közterület felügyelet
Forgalomcsillapító intézkedések a leginkább terhelt szakaszokon	2021-2023	lehatárolás alapján	saját forrás	Önkormányzat, Orosházi Város-üzemeltetési és Szolgáltató Zrt.
Elkerülő út építése a déli szektorban a belterület védelmének érdekében	ld.: III.4 fejezet: Közlekedés és környezet			

Kapcsolódó programok

- I. 2. Környezet és egészség
- III. 4. Közlekedés és egészség

Eredménymutatók

- zajtérkép vagy tanulmány (db)
- zajvédő falak hossza (m)
- forgalomcsillapító intézkedések száma

I.3 Szennyvíz és ivóvíz közművek

A Program szükségességének indoklása

Orosháza város szennyvíz és ivóvíz közművének kiépítettsége jól illeszkedik a magyar átlagba. A közüzemi ivóvízvezetékbe bekapcsolt lakások aránya az országos átlagtól mindösszesen 1,5%-kal marad el, míg a közcsontra hálózatra történő bekötés a megvalósult programoknak köszönhetően 4%-kal meghaladja az országos átlagot.

A város belterületi lakosságának átlagos vízfogyasztása kb. 1.450.000 m³/év, ami 3.970 m³/d és 30.000 lakossal számítva kb. 130 l/fő/d. Az intézményi átlagos vízfogyasztás: 290.000 m³/év, azaz 790 m³/d. Az ipari átlagos vízfogyasztás: 945.000 m³/év, ami 2.590 m³/d-nak felel meg (ez a mennyiség csak a hálózatról vett ipari vízfogyasztást tartalmazza). A városban több ipari üzem saját mélyfúrású kútjából elégíti ki ipari vízigényének nagy részét, amely nem igényel EU szabványnak megfelelő vízminőséget (pl. hűtővíz, mosóvíz). A fenti vízigényeket a regionális rendszer biztosítja, összesen: 7.350 m³/d.

A város szennyvízcsatornahálózata a 1970-es években kezdet kiépülni, mely akkoriban első sorban a központi területeken (Régi Városrész) valósult meg. A 2000-es évekig a csatornahálózat lassú

ütemben, de folyamatosan bővült, amely eredménye képen a mintegy 84 km csatorna valósult meg és üzemelt a városban. A 2010-es években KEOP forrásból tervezték és valósították meg a város átfogó szennyvíz elvezetési és tisztítási fejlesztését melyben több mint 60 km szennyvízelvezető csatorna épült. A kiépített csatornahálózat megvalósult Szentetornyán, Szőlő városrészben, Gyökeres városrészben is. A szennyvízcsatornázás jellemzően gravitációs, körzetesített 7db főátemelővel és 55 db közbenső átemelővel.

Kapcsolódó átfogó célok

- I. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása
- II. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntarthatóság
- III. Az erőforrás-takarékosság- és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

Jogszabályok, magasabb szintű dokumentumok

- 22/2016. (VI. 15.) BM rendelet a távlati ivóvízbázisok megnevezéséről, valamint az egyes távlati ivóvízbázisokkal érintett települések jegyzékének megállapításáról
- 378/2015. (XII. 8.) Korm. rendelet a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó nem rendszeres közszolgáltatásról
- 10/2010. (VIII. 18.) VM rendelet a felszíni víz vízszennyezettségi határértékeiről és azok alkalmazásának szabályairól
- 101/2007. (XII. 23.) KvVM rendelet a felszín alatti vízkészletekbe történő beavatkozás és a vízkútúrás szakmai követelményeiről
- 27/2005. (XII. 6.) KvVM rendelet a használt és szennyvizek kihocsátásának ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról
- 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól
- 6/2002. (XI. 5.) KvVM rendelet az ivóvízkivételre használt vagy ivóvízbázisnak kijelölt felszíni víz, valamint a halak életfeltételeinek biztosítására kijelölt felszíni vizek szennyezettségi határértékeiről és azok ellenőrzéséről
- 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről
- 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási társaságok védelméről
- 50/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet a szennyvizek és a szennyvíziszapok mezőgazdasági felhasználásának és kezelésének szabályairól

Javasolt intézkedések

Intézkedés	Ütemezés	Költség	Forrás	Felelős
Ivóvíz rendszer hálózati veszteségének csökkentése	2020-2025	A veszteség okának feltárása után határozható meg	Szolgáltató	Szolgáltató
Átmeneti ivóvízellátás biztosításának megszervezése (ivóvízbázis, vagy hálózat sérülése esetén)	2020-2025	Esetek számának függvénye	Szolgáltató	Szolgáltató Önkormányzat
Takarékos ivóvízhasználat, takarékos kiskerti öntözési módszerek népszerűsítése	2020-2024	0,2 M Ft	Szolgáltató	Szolgáltató
A víziközmű szolgáltatóval együttműködve üzemeltetési koncepció és a Gördülő Fejlesztési Terv végrehajtása	2030-ig	Éves fejlesztési keret terhére	Szolgáltató	Szolgáltató Önkormányzat
Szennyvízhálózat illegális csapadékvíz bekötések felderítése és felszámolása	2020-2022	A feltárása után határozható meg	Szolgáltató	Szolgáltató
Hosszú távú szennyvíziszap hasznosítási koncepció és terv kialakítása	2021-2022	4,5 MFt	Szolgáltató	Szolgáltató
Ivóvízben előforduló mikrobiológiai és kémiai összetevők hatásairól tájékoztató anyag összeállítása (tanyás térségben élők részére)	2021-2022	0,8 MFt	Szolgáltató	Szolgáltató, Önkormányzat

Kapcsolódó programok

- I. 4. Környezet és egészség
- II. 3. Felszíni és felszín alatti vizek védelme
- III. 1. Hulladékgazdálkodás, köztisztaság, fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése
- III. 3. Felkészülés az éghajlatváltozás környezeti hatásaira

Eredménymutatók

- hálózati veszteség csökkenése (m³/év)
- szennyvíziszap hasznosítási koncepció (db)

I.4. Környezet és egészség

A Program szükségességének indokltsága

Környezetegészségügyi szempontból több, egymást átfedő témakörben felmerülő problémakört szükséges kezelni. A város területén a levegőminőségből eredő kockázatok kezelése az elsődleges, tekintettel arra, hogy ezek negatív hatása a leginkább jelentős és az ezek által okozott egészségügyi problémák jelentkeznek leghamarabb a lakosság körében.

A fűtésből, közlekedésből eredő légszennyezés csökkentése érdekében megfogalmazott intézkedések megjelennek a levegővédelmi programban, így jelen programponiban csak a biológiai veszélyforrásként jelentkező parlagfű elleni intézkedés jelenik meg önálló programpontként. A környezetegészségügyi kockázatok jellegéből adódóan más programpontokban már megfogalmazott intézkedések is újra megjelennek itt.

Kapcsolódó átfogó célok

I. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása

III. Az erőforrás-takarékosság- és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

Jogszabályok, magasabb szintű dokumentumok

- 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről/2005. (I.11.) Korm. rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról
- 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezet-használati engedélyezési eljárásról
- 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól

Javasolt intézkedések

Intézkedés	Ütemezés	Költség	Forrás	Felelős
Avarégetési és hulladékégetési tilalom fokozott ellenőrzése és szankcionálása	ld. 1.1. levegőminőség javítása program			
Forgalmas belterületi utak portalanítása céljéppel, a hómentes, száraz téli időszakban	ld. 1.1. levegőminőség javítása program			
Parlagfűvel szennyezett területek felkutatása, önkormányzati területek parlagfűmentesítése	vegetációs időszakban	1 MFt	saját forrás	Önkormányzat

Intézkedés	Ütemezés	Költség	Forrás	Felelős
Beltéri levegő minőségének javítása önkormányzati intézményekben (megfelelő szellőzés biztosítása, résszellőzők beépítése, radon koncentráció mérése)	2021-2024	2 MFt	saját forrás	Önkormányzat
Ütemezett parkfelújítások és új zöldfelületek kialakítása	ld. 1.5. Zöldfelület védelme program			
Települési hőség- és UV riasító terv elkészítése	ld. III. 3. Felkészülés a klímaváltozás hatásaira program			
Városi hősziget csökkentése (zöldfelületek átalakítása, öntözése, zöldtetők kialakításának elősegítése, víztakarékos szökőkutak létesítése, városi mikroklíma javítása vízviszatrátással)	ld. III. 3. Felkészülés a klímaváltozás hatásaira program			

Kapcsolódó programok

- I. 1. Levegőminőség javítása
- I. 5. Zöldfelületek védelme
- III. 3. Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira

Eredménymutatók

- légúti megbetegedések számának csökkenése

I.5. Zöldfelületek védelme

A Program szükségességének indokltsága

Orosháza zöldfelületi elemeinek minősége átlagosnak mondható, ugyanakkor területi eloszlásuk nem egyenletes. A zöldfelületek karbantartása ugyan ütemezetten történik, a pótlások évente megvalósulnak, ugyanakkor egy hosszú távra tervezett zöldfelületi fejlesztési tervvel nem rendelkezik a város. A zöldfelületi elemek egymással nem alkotnak hálózatot. A jövőbeli fejlesztések esetében őshonos, várostűrő és nem allergizáló fajok telepítése szükséges.

A külterületi erdők aránya rendkívül alacsony, az országos átlagérték töredéke. Ez az állapot jelentősen nem is növelhető, tekintettel arra, hogy Orosháza területén jó minőségű szántóföldek találhatók, amelyek jellemzően mezőgazdasági területek. A Békés Megyei Területrendezési Terv értelmében, a város területét csak csekély mértékben érinti az erdőtelepítésre javasolt terület övezete. A külterületen található erdősávok kiemelt jelentőségűek, elsősorban a védelmi (szél és kiporzás ellen)

funkciójuk miatt. A külterület északi területein különösen fontos az erdősávok alkalmazása, a belterület szállópor elleni védelme érdekében.

Kapcsolódó átfogó célok

- I. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása
- II. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntarthatóság
- III. Az erőforrás-takarékosság- és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

Jogsabályok, magasabb szintű dokumentumok

- 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól 50. §.
- 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról
- 2009. XXXVII. Törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról
- Békés Megye Területrendezési Terve
- Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testületének 9/2017. (III.31.) önkormányzati rendelete Orosháza Város Helyi Építési Szabályzatáról
- 25/2004. (X. 11.) Ör. a környezet védelméről
- 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet a fás szárú növények védelméről

Javasolt intézkedések

Intézkedés	Ütemezés	Költség	Forrás	Felelős
Belterületi fakataszter, zöldfelületi kataszter készítése	2021-2022	2,5 MFt	saját forrás	Önkormányzat, külső szakértő
10 éves zöldfelület-gazdálkodási terv készítése	2021-2022	3,5 MFt	saját forrás	Önkormányzat, külső szakértő
Ütemezett parkfelújítások és új zöldfelületek kialakítása	2022-től folyamatosan	Előző pont függvényében	saját forrás	Önkormányzat, Orosházi Város-üzemeltetés
Zöldtetők kialakításának vizsgálata	ld.: a 3.3. éghajlatváltozás hatásainak csökkentése programban			
Mezővédő erdősávok telepítésének ösztönzése	ld.: 1.1 levegőminőség védelme programban			

Kapcsolódó programok

- I. 1. Levegőminőség javítása
- I. 4. Környezet és egészség
- II. 1. A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem
- II. 2. Talajok védelme, fenntartható használata, agrárgazdálkodás környezeti aspektusai, kármentesítés
- III. 3. Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira

Eredménymutatók

- Belterületi fakataszter (db)
- Zöldfelületi kezelési terv (db)
- Új vagy felújított zöldfelületek mérete (m²)

II. TERMÉSZETI ÉRTÉKEK ÉS ERŐFORRÁSOK VÉDELME, FENNTARTHATÓSÁG**II.1. A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem****A Program szükségességének indokltsága**

A város területén található védett területek (Natura 2000, ex lege védett területek, Nemzeti Ökológiai Hálózat, Természetvédelmi Terület) kezelési feladatai a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság hatásköre. A vizsgált területen új védettség alá vonható területek nem ismertek.

A helyi Önkormányzat úgy tud a legtöbbet tenni a védett területek állapotának megóvásáért, ha segíti a Nemzeti Park Igazgatóság tudatformáló és tájékoztató munkáját. Ugyanakkor a klímaváltozás hatásaira való felkészülés jegyében, nem csak a természeti értékek korábbi állapotát szükséges őrizni. Különösen a vízhez kötődő ökoszisztémák esetében, fel kell készülni a folyamatosan szárazodó környezet kihívásaira.

A vizes élőhelyek, tavak, vízhez köthető ökológiai folyosók víztömege és nedvességtartalma szélsőségesen is lecsökkenhet egy-egy aszályos időszak után. Ahhoz, hogy a vizes élőhelyek hosszú távon, fenntartható módon jelen legyenek a városban, pontosan fel kell mérni azok ökológiai vízigényét, azaz meg kell határozni azt a vízmennyiséget, állóvizek esetében vízszintet, amely szükséges ahhoz, hogy a vízhez köthető ökoszisztémák fenn tudjanak maradni a területen.

Amennyiben a meghatározott ökológiai vízigény nem biztosítható a jelenleg rendelkezésre álló vízkészletekből, illetve a jelenlegi vízgazdálkodási létesítmények, műtárgyak nem elegendőek, a későbbiekben vízgazdálkodási fejlesztésekre is szükség lehet, amelyek tervezését, ütemezését mielőbb el kell kezdeni

Kapcsolódó átfogó célok

- I. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása
- II. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntarthatóság
- III. Az erőforrás-takarékosság és hatékonyságjavítása, a gazdaság zöldítése

Jogszabályok, magasabb szintű dokumentumok

- Védett területek kezelési tervei
- 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
- 1995. évi XCIII. törvény a védett természeti területek védettségi szintjének helyreállításáról
- 1995. évi LXXXI. törvény a Biológiai Sokféleség Egyezmény kihirdetéséről
- 67/1998. (IV. 3.) Korm. rendelet a védett és fokozottan védett életközösségekre vonatkozó korlátozásokról és tilalmakról

- 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól
- 91/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet a természetben okozott károsodás mértékének megállapításáról, valamint a kármentesítés szabályairól

Javasolt intézkedések

Intézkedés	Ütemezés	Költség	Forrás	Felelős
A város területén található, nem csak védett, vizes élőhelyek, vízhez, tavak ökológiai vízigényének meghatározása	2021-2024	–	KMNPI forrás, pályázati források (pl. LIFE)	KMNPI, Önkormányzat
Negatív ökológiai vízmérleggel rendelkező tavak, vizes élőhelyek revitalizációja, vízpótlása (tervezési és kivitelezési feladatok)	2024-2025	felmérések függvénye	pályázati források (pl. LIFE)	KMNPI, Önkormányzat, ATIVIZIG
Védett területekkel kapcsolatos ismeretek terjesztésében való közreműködés, tájékoztatás területi korlátozásokról	2021-2025	–	–	Önkormányzat, KMNPI

Kapcsolódó programok

- I. 4. Környezet és egészség
- I. 5. Zöldfelületek védelme
- II. 2. Talajok védelme, fenntartható használata, agrárgazdálkodás, kármentesítés
- II. 3. Felszíni és felszín alatti vizek védelme
- III. 3. Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira

Eredménymutatók

- Ökológiai vízigényt meghatározó tanulmányok száma (db)

II.2. Talajok védelme, fenntartható használata, agrárgazdálkodás környezeti aspektusai, kármentesítés

A Program szükségességének indokltsága

Orosháza területének egyik legnagyobb környezeti erőforrása a talaj. Ennek megfelelően a külterület döntő hányadán mezőgazdasági tevékenység folyik, az országos átlagnál jóval magasabb a szántóföldi területhasznosítás aránya. A talajok állapota jelenleg megfelelőnek mondható a tápanyagellátottságuk kielégítő, ugyanakkor a hosszútávú talajerőpótlás kiemelt figyelmet kell kapjon annak érdekében, hogy a talajok kizsákmányolását elkerüljük.

Az innovatív mezőgazdasági gyakorlatok elterjesztésének kulcsszerepe lehet abban, hogy a termés-
átlagok növekedjenek, a talajok állapota javuljon, illetve a klímaváltozás hatásaira is megfelelően
felkészüljenek az agrárszektor orosházi szereplői.

A talajdegradációs folyamatok közül a szélrózsió említhető kockázatként. A szennyezett területek
jellemzően a belterülethez kötődnek, a korábban bezárt, jelenleg használaton kívüli üzemanyagtöltő
állomások megfelelő szennyezés-mentesítése, kármentesítése a terület tulajdonosának felelőssége,
de az egész város környezeti állapotát befolyásoló tényező, ezért az Önkormányzatnak figyelemmel
kell kísérni a folyamatot.

Kapcsolódó átfogó célok

- I. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása
- II. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata
- III. Az erőforrás-takarékosság- és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

Jogszabályok, magasabb szintű dokumentumok

- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről
- 6/2009. (IV. 14) KvVM- EüM- FVM együttes rendelet a földtani közeg és a felszín alatti
víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések mé-
réséről
- Országos Környezeti Kármentesítési Program
- 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet a talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól
- 2007. évi CXXIX. törvény a termőföld védelméről
- 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
- 14/2005. (VI.28.) KvVM rendelet a kármentesítési tényfeltárás szűrővizsgálatával kapcso-
latos szabályokról

Javasolt intézkedések

Intézkedés	Ütemezés	Költség	Forrás	Felelős
A termőföld igénybevétele- vel megvalósuló beruházá- sok során a talajvédelmi sza- bályok betartása (a beruhá- zással, építéssel érintett terü- letek humuszos termőrétegé- nek megmentése, illetve a környező talajok minőségé- nek megóvása).	2021-2025	–	Területtulajdo- nosok, беру- házók saját forrása	Beruházások lebo- nyolítói, területtu- lajdonosok
Integrált tápanyaggazdálkodás ösz- tönzése	2021-2025	–	NAK	NAK, Önkor- mányzat

Intézkedés	Ütemezés	Költség	Forrás	Felelős
Talajvédő gazdálkodás megvalósítása, talajdegradációs tényezők mérséklése, megakadályozása	2021-2025	–	Gazdálkodók	NAK
Szélérozió csökkentő intézkedések a külterületen (mezővédő erdősávok telepítése)	2021-2025	n.a.	Területtulajdonosok saját forrása	Területtulajdonosok, gazdálkodók Önkormányzat
Innovatív mezőgazdasági eljárások népszerűsítése (nótil, talajtakarásos eljárások stb.)	2021-2025	n.a.	NAK	NAK, Önkormányzat
Talajok szervesanyag tartalmának megőrzése, javítása (talajmegújító mezőgazdasági módszerek segítségével)	2021-2025	n.a.	Területtulajdonosok saját forrása	NAK, Önkormányzat
Volt ÁFOR töltőállomás területének szennyezettség-mentesítése, kármentesítése	2021-2025	tényfeltárás, műszaki felmérés függvénye	Területtulajdonos saját forrása	Területtulajdonos, Önkormányzat
4483/10 és 4483/12 hrsz terület szennyezettségének felmérése, tényfeltáró dokumentációjának elkészítése, kármentesítés előkészítése	2022-2025	a tevékenység előkészítés/tervezés alatt, költségigénye nem ismert	TOP Plusz, saját forrás	Önkormányzat, külső szakértő
Talajok szennyezettségének mérése	2022-2025	2 MFt	NAK és saját forrás	NAK, Önkormányzat

Kapcsolódó programok

- I. 1. Levegőminőség védelme
- I. 5. Zöldfelületek védelme
- II. 1. A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem
- II. 3. Felszíni és felszín alatti vizek védelme
- III. 1. Hulladékgazdálkodás, köztisztaság, fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése
- III. 3. Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira

Eredménymutatók

- Talajvizsgálatok száma (db)
- Talajmegújító mezőgazdasági gyakorlatba bevont területek mérete (ha)

II.3 Felszín és felszín alatti vizek védelme

A Program szükségességének indoklása

Orosháza területén teljes lefedettségűnek tekinthető a települési szilárd hulladékok (TSZH) begyűjtése.

Kapcsolódó átfogó célok

- I. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása
- II. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntarthatóság
- III. Az erőforrás-takarékosság- és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

Jogszabályok, magasabb szintű dokumentumok

- 1995.évi LVII törvény a vízgazdálkodásról
- 1995.évi LIII törvény a környezetvédelem általános szabályairól
- 220/2004.(VII.21.)Korm.rend. a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól
- 219/2004.(VII.21.) Korm rend. a felszín alatti vizek védelméről
- 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó szabályokról
- 90/2007. (IV.26.) Korm.rendelet a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről
- 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellétesítmények védelméről
- 120/1999.(VII.6.) Korm rendelet a vizek és a közcélú vízellétesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról
- 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről
- 28/2004.(XII.25.) KvVM rend. a vízszennyező anyagok kibocsátására vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól
- 27/2005.(XII.6.)KvVM rendelet a használt- és szennyvizek kibocsátásának önellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról

Javasolt intézkedések

Intézkedés	Ütemezés	Költség	Forrás	Felelős
A termálvizek gondos használata mellett a megújuló energiatermelés részarányának növelése a Gyopárosi geotermikus rendszer bővítésével	2021-2027	1,2 Mrd Ft	ZIKOP	Önkormányzat
A termálvizek gondos használata mellett a megújuló	2021-2022	15 MFt	saját forrás	Önkormányzat, külső szakértők

energiatermelés részarányának növelése a városi geotermikus rendszer építési lehetőségének vizsgálatával				
A város területén található tavak állapotfelmérése	2021-2027	200 MFt	ZIKOP	Önkormányzat
A város területén található tavak fenntartható módosítási üzemeltetésének, jóléti funkciói megteremtésének vizsgálata	2021-2022	10 MFt	saját forrás	Önkormányzat
Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv elkészítése	2021-2023	4,5 M Ft	saját forrás, TOP PEA	Önkormányzat, külső szakértő

Kapcsolódó programok

- I. 3. Szennyvíz és ivóvíz közművek
- II. 2. Talajok védelme, fenntartható használata, agrárgazdálkodás környezeti aspektusai, kármentesítés
- III. 1. Hulladékgazdálkodás, köztisztaság, fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése
- III. 3. Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira

Eredménymutatók

- Integrált települési vízgazdálkodási terv (db)

III. AZ ERŐFORRÁS-TAKARÉKOSSÁG - ÉS HATÉKONYSÁG JAVÍTÁSA

III.1. Hulladékgazdálkodás, köztisztaság, fogyasztáscsökkentés

A Program szükségességének indoklása

Orosháza területén teljes lefedettségűnek tekinthető a települési szilárd hulladékok (TSZH) begyűjtése a lakosságtól. Az Önkormányzat tagja a DAREH regionális hulladékgazdálkodási rendszernek. A vegyesen gyűjtött TSZH-n kívül, a csomagolási hulladékok (papír, fém, üveg, műanyag) és a zöldhulladékok elkülönített gyűjtésére is lehetőség van, a társasházak övezetben szigetes rendszerrel, a családi házas övezetben házhoz menő jelleggel.

A településen hulladékudvar is üzemel, ahol a veszélyes hulladékok és a nagydarabos hulladékok leadására is lehetőség van. A fentieket figyelembe véve, a hulladékgazdálkodási rendszer jelentős továbbfejlesztése nem indokolt. A biológiailag lebomló hulladékok tekintetében kisebb intézkedések indokoltak annak érdekében, hogy az elszállítandó és kezelendő mennyiség csökkenjen.

Az intézkedések eszközbeszerzésen (további házi komposztládák) és tudatformáláson, tájékoztatáson keresztül érik el a kitűzött célokat. A veszélyes hulladékok begyűjtött mennyiségének növelése, a hulladék típus jellegéből adódó rendkívüli kockázatok miatt indokolt. A köztisztasági feladatok

eszközbeszerzése nem csak az amortizáció miatt indokolt, a város téli félévben tapasztalható por-szennyezésének csökkentése érdekében, növelni kell a közterületek, utak pormentesítését.

Kapcsolódó átfogó célok

- I. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása
- II. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata
- III. Az erőforrás-takarékosság- és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

Jogszabályok, magasabb szintű dokumentumok

- 20/2006. (IV. 5.) KvVM rendelet a hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről
- 2012. évi CLXXXV. Törvény a hulladékról
- IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program
- 442/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet a csomagolásról és a csomagolási hulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről
- 438/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet a közszolgáltató hulladékgazdálkodási tevékenységéről és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről
- 13/2017. (III.31.) önkormányzati rendelet a hulladékgazdálkodási helyi közszolgáltatásról
- 1/1986. (II. 21.) ÉVM-EüM együttes rendelet a köztisztasággal és a települési szilárd hulladékkal összefüggő tevékenységekről

Javasolt intézkedések

Intézkedés	Ütemezés	Költség	Forrás	Felelős
Házi komposztálási program továbbfejlesztése (komposztládák kiosztása, komposzt hasznosítási lehetőségek ismertető)	2021-2025	3 MFt	Közzolgáltató	Közzolgáltató Önkormányzat
Rendszeres veszélyes hulladékgyűjtési akciók szervezése	2021-2025 (évente 1x)	n.a.	Közzolgáltató	Közzolgáltató, Önkormányzat
Háztartásokban képződő biológiailag lebomló hulladékok mennyiségének csökkentése, különös tekintettel az élelmiszerhulladékokra	2021-2025	n.a.	Közzolgáltató	Közzolgáltató, Önkormányzat
Háztartásokban keletkező csomagolási hulladékok	2021-2025	2,5 M Ft	Közzolgáltató	Közzolgáltató, Önkormányzat

mennyiségének csökkentése (ismeretterjesztő, szemlélet- formáló tevékenység)				
Multifunkciós közterület- fenntartó gép beszerzése	2021	15 M Ft	Saját forrás	Önkormányzat
Illegális hulladéklerakások felmérése és felszámolása	2021-2025	1 M Ft	Saját forrás	Önkormányzat, közterület fel- ügyelet
Utak, járdák, közterületek környezetbarát sífkosságmentesítése	2021-2025	2,5 M Ft	Saját forrás	Önkormányzat,

Kapcsolódó programok

- I. 4. Környezet és egészség
- II. 2. Talajok védelme, fenntartható használata, agrárgazdálkodás környezeti aspektusai, kármentesítés
- II. 3. Felszíni és felszín alatti vizek védelme
- III. 3. Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira

Eredménymutatók

- Kiosztott házi komposztládák száma (db)
- Hulladékfrakciók keletkezett mennyiségének csökkenése (biológiailag lebomló) (t/év)

III.2. Energiatakarékosság és -hatékonyság növelés

A Program szükségességének indokltsága

Minden település érdeke, hogy a szükséges energiaellátás összes költsége a lehető legkevesebb legyen. Egyre jobban előtérbe kerül az a feltétel is, hogy az energetika környezetre gyakorolt káros hatásai is mérséklődjének. Ezeknek a követelményeknek a teljesítéséhez tudatos energiagazdálkodásra van szükség.

Az Önkormányzatok közvetlenül felelősek az önkormányzati intézmények energiaellátásáért, a közvilágításért, a lakosság széles körét érintő energetikai fejlesztések koordinálásáért és szervezésért, valamint a településfejlesztés energetikai vonatkozásainak felügyeletéért. Ennek megfelelően az energetikai, energiahatékonysági beruházások tervezése, finanszírozása és részben lebonyolítása is önkormányzati feladat. Az energiahatékonyság javítására irányuló projektek előnye, hogy jelentős állami támogatások nyerhetők az energetikai átvilágításokhoz, illetve beruházásokhoz, továbbá a beruházási összeg az energia megtakarításból finanszírozható.

Az energiagazdálkodásra való fokozottabb odafigyelést indokolja az is, hogy az önkormányzat több intézményt üzemeltet, továbbá a növekvő energiaárak következtében más területekről vonják el a pénzt. Mindezek mellett fontos az a tény is, hogy az energetikai infrastruktúra (energia átalakító,

elosztó, felhasználó létesítmények) működőképességének fenntartása alapvető fontosságú feladat, hiszen az esetlegesen bekövetkező zavaroknak súlyos következményei lehetnek.

A környezetvédelmi program keretein belül az önkormányzat hatáskörébe tartozó intézkedések megfogalmazására kerül sor, azonban ezek csak akkor lesznek eredményesek, ha a lakosság tájékoztatásán keresztül tudatformáló hatásuk is érvényre jut. Az Önkormányzat saját intézményeiben tudja elvégezni az energiagazdálkodást racionalizáló intézkedéseket, a lakosság részére pedig pályázati tanácsadással és szaktanácsadással tud segítséget nyújtani.

Ez utóbbi azért kiemelten fontos, mert nem csupán energiahatékonysági és CO₂ kibocsátás csökkentési eredményei vannak, hanem a lakossági fűtésből származó nagy mennyiségű szálló por kibocsátásának csökkentését is eredményezi. A megújuló energia hasznosításának lehetőségeit fel kell mérni a város területén, de kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy csak olyan technológiákat részesítsenek előnyben, amelyek nem terhelik tovább a környezeti elemeket. A biomassza égetése fokozná a szálló por terhelést, míg a szélerőművek tájképi hatása kedvezőtlen

Kapcsolódó átfogó célok

I. Települési élet- és környezetminőség javítása

II. Természeti erőforrásaink és értékeink megőrzése

III. Az erőforrás-takarékosság- és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

Jogszabályok, magasabb szintű dokumentumok

- Országos Területrendezési Terv
- Megyei szintű Területrendezési Terv
- Helyi Építési Szabályzat
- 7/2006. (V. 24.) TNM rendelet „az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról”
- 2007. évi LXXXVI. törvény „a villamos energiáról”
- 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet „a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról”
- 299/2017. (X. 17.) Korm. rendelet „a megújuló energiaforrásból termelt villamos energia kötelező átvételi és prémium típusú támogatásáról”

Javasolt intézkedések

Intézkedés	Ütemezés	Költség	Forrás	Felelős
Önkormányzati intézmények energetikai átvilágítása, korábbi audit felülvizsgálata	2021-2022	15 MFt	saját forrás	Önkormányzat.
Közvilágítás folyamatos korszerűsítése, led modul, vagy komplett lámpatest csere	2021-2024	50 MFt	VMOP	Önkormányzat Polg. Hiv. Városfejlesztési Iroda

Energiatudatos gondolkodás elterjesztését szolgáló kampányok, akciók megvalósítása.	2030-ig	20 MFt	saját forrás	Önkormányzat
Pályázatfigyelés és pályázati tanácsadás a lakosság részére, épületek energiahatékonysági fejlesztésével kapcsolatban	2030-ig	10 MFt	saját forrás	Önkormányzat
Energiahatékonysági beruházások folytatása az önkormányzati intézményeken	2021-2027	300 MFt	Versenyképes Magyarország Operatív Program	Önkormányzat Megyei Önkormányzat
További fotovoltaiikus projektfejlesztési lehetőségek vizsgálata a megújuló energiatermelés részarányának növelése érdekében	2021-2027	n.a.	n.a.	Önkormányzat külső szakértők
Városi geotermikus rendszer építési lehetőségeinek újra vizsgálata a megújuló energiatermelés részarányának növelése érdekében	2021-2027	n.a.	n.a.	Önkormányzat külső szakértők
A Gyopárosfürdőn működő geotermikus rendszer kiterjesztési lehetőségének vizsgálata a 3 és 4 csillagos szállodák, az új munkásszálló, valamint a BM létesítményei felé	2021-2027	n.a.	n.a.	Önkormányzat külső szakértők

Kapcsolódó programok

- I.1. Levegőminőség javítása
- II. 3. Felszíni és felszín alatti vizek védelme
- III. 3. Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira

Eredménymutatók

- Energetikai átvilágítás (db)
- Energetikai korszerűsítésen átesett intézmények száma (db)
- Megújuló energia hasznosításának vizsgálata (tanulmány db)
- Energiatakarékos berendezések (db)
- Energiatakarékos világítótestek (db)
- Önkormányzati energiafelhasználás csökkenése (kWh, kJ)

III.3 Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira

A Program szükségességének indoklása

A klímaváltozás hatásai már napjainkban is tapasztalható. Az alföldi területeken, így Orosházán is az átlaghőmérséklet emelkedése, a csapadékmennyiség csökkenése és a csapadék éven belüli eloszlásának változása a legismertebb hatás.

A különböző klímamodellek segítségével kialakított prognózisok egymástól eltérő forgatókönyvekben közös, hogy a városban egyértelműen növekedni fog a hóhullámos napok száma, aminek egyenes következménye lehet a halálozások számának növekedése.

A városüzemeltetés kiemelt feladatai közé tartozik a jövőben az, hogy a hóhullámok időszakában csökkenjen a városi hősziget kialakulása, a hóhullámok hatása tompítottan jelenjen meg a belterületen, ezáltal a negatív hatásoknak kitett népességcsoportokra ható kockázatok mértéke csökkenjen.

A városüzemeltetésre további többletterheket is helyez a klímaváltozás. A szélsőségesebbé váló csapadékeloszlásnak köszönhetően, változtatni kell az eddig megszokott csapadékvíz-gazdálkodási gyakorlaton. A vízbő időszakok többletvizeinek betározása kiemelt feladatként jelentkezik, hiszen csak ezek felhasználásával lehetséges enyhíteni az aszályos, hóhullámos időszakok vízigényeit. Orosháza életében kiemelt szerepet játszik a mezőgazdasági tevékenység, ezen belül is a szántóföldi kultúrákhoz kapcsolódó gazdaságok.

A külterületi mezőgazdasági tevékenység esetében, az Önkormányzatnak kezdeményező, tanácsadó szerepe van annak érdekében, hogy a város gazdasági életében ne okozzon kárt a klímaváltozás, illetve, hogy a külterületi folyamatok negatív trendjei ne veszélyeztessék a belterületi lakónépességet.

Összességében elmondható, hogy a klímaváltozás negatív hatásaival szembeni intézkedések átszövik a környezetvédelmi program valamennyi intézkedéscsoportját, nem kizárólag jelen program-pontban található intézkedések képezik a mitigációs és adaptációs lépéseket.

Kapcsolódó átfogó célok

- I. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása
- II. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata
- III. Az erőforrás takarékoság- és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

Jogszabályok, magasabb szintű dokumentumok

- Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia
- Energia- és Klímatudatossági Szemléletformálási Cselekvési Terv
- Nemzeti Vidékstratégia
- Kvassay Jenő Terv Nemzeti Vízstratégia
- IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program

Javasolt intézkedések

Intézkedés	Ütemezés	Költség	Forrás	Felelős
Települési hőség- és UV riasító terv elkészítése	2021-2024	0,5-1,5 M Ft	saját forrás	Önkormányzat, külső szakértő
Városi hősziget csökkentése (zöldfelületek átalakítása, öntözése, zöldtetők kialakításának elősegítése, víztakarékos szökőkutak létesítése, városi mikroklíma javítása vízviszszatartással)	2021-2025	100 M Ft	saját forrás	Önkormányzat
Talajok szervesanyagtartalmának növelését célzó intézkedések, ezen keresztül a talajok vízháztartásának javítása	2021-2025	–	–	NAK, gazdálkodók Önkormányzat
Víztakarékos gazdálkodási módok elterjesztése	2021-2025	–	–	NAK, gazdálkodók Önkormányzat
Belterületi csapadékvízgazdálkodás továbbfejlesztése, vízviszattartó műszaki megoldásokkal történő kiegészítése	2022-2024	60 M Ft	TOP	Önkormányzat
Csapadékvíz visszatartása ingatlanokon (ciszternák, szivárogtatók), lakossági tudatformálás, tanácsadás	2021-2024	–	ingatlantulajdonosok forrása	Önkormányzat, ingatlantulajdonosok
Táblaszintű vízviszattartás ösztönzése a mezőgazdasági területeken	2022-2025	–	gazdálkodók saját forrása	NAK, Önkormányzat
Nagyábrás művelés esetében precíziós gazdálkodási formák elterjedésének elősegítése	2021-2025	–	gazdálkodók saját forrása	NAK, Önkormányzat

Kapcsolódó programok

- I. 1. Levegőminőség javítása
- I. 3. Szennyvíz és ivóvíz közművek
- I. 4. Környezet és egészség
- I. 5. Zöldfelületek védelme
- II. 1. A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem

- II. 2. Talajok védelme, fenntartható használata, az agrárgazdálkodás környezeti aspektusai, kármentesítés
- II. 3. Felszíni és felszín alatti vizek védelme
- III. 1. Hulladékgazdálkodás, köztisztaság, fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése
- III. 3. Közlekedés és környezet

Eredménymutatók

- Települési hőségriadó terv (db)
- Ingatlanokon visszatartott és hasznosított csapadékvíz mennyisége (m³)
- Települési szinten, közterületeken visszatartott és hasznosított csapadékvíz mennyisége (m³)
- Hőhullámokhoz köthető halálozások számának csökkenése (fő/év)

III.4. Közlekedés és környezet

A Program szükségességének indokltsága

Orosháza városa Békés és Csongrád megye határán, a magyar-szerb-román hármas határtól cca. 50 km-re, a Kecskemét-Nagyvárad-Arad-Temesvár-Újvidék-Szabadka-Szeged alkotta kvázi négyszög belső területén fekszik. Békés megye legiparosodottabb városa, jó pozíciókkal az autóiparban, az üvegyártásban, a feldolgozóiparban. A városnak lehetőségei kínálkoznak a három ország között kialakuló és erősödő gazdasági kooperációban részt venni.

Orosháza város térségi versenyképességének az egyik záloga a világpiac elérhetősége. Ezen okból szükséges a térség közlekedését fejleszteni, kialakítani Orosháza környezetében a modern, független logisztikai képességet, valamint vizsgálni az intermodalitás megteremtésének lehetőségét.

A belső területek közlekedése

A meglévő városi közlekedési hálózat szerkezetet vizsgálva jól elkülöníthető a mezővárosi történelmi múltban szervesen alakított központi településrész és a raszteres rendszerű, a történelmileg alakult központi belterülethez kapcsolódó "asztalon" tervezett kapcsolódó településrészek.

A Nyugati településrész raszteres rendszerű, jól áttekinthető közlekedési rendszer biztosítja a közlekedési feltárást. A város belterületének közlekedési hálózat működését a települést kettészelő vasútvonal alapvetően befolyásolja. A síkvidéki település domborzati jellegéből adódóan a kerékpáros közlekedés elterjedt és tradicionális közlekedési eszköznek tekinthető.

A tömegközlekedés helyzete

A kistérség tömegközlekedésének gerincét az autóbusz-közlekedés adja. A vonalak iránya és a járatsűrűség, valamint a menetrendek az igényeknek alapvetően megfelelnek, a járatszámok és az autóbuszok kihasználtsága általában megfelelő. Helyi autóbusz-közlekedés a térségben csak Orosházán van. A viszonylatok száma 6 db.

A régió közlekedése

A Várostól déli irányban az államhatárig terjedő területeken fekvő települések jellemzően sugár irányú úthálózattal közvetlenül kapcsolódnak Orosháza városhoz. Az úthálózat jól mutatja a város, az Alföld e területrészenek történelmileg kialakult meghatározó, kiemelkedő szerepét. E déli sugárirányú utak és Orosháza belterületének úthálózati kapcsolatát vizsgálva megállapítható, hogy az utak forgalmi terhelésének növekedésével a hálózatszerkezeti kapcsolat korrekciója szükségessé válik. Lehetőség szerint el kell kerülni a belterületi lakóterület forgalmi terhelés növekedését.

Alapvető közlekedés fejlesztési célok

- Alapvető cél Északi irányban az M44 gyorsforgalmi úton keresztül az M5 és a fejlesztés alatt álló M8 autópálya kapcsolati lehetősége Kecskemétnél, és ezen keresztül Budapest és az M0 elérhetősége.
- Alapvető cél Budapest elérésének gyorsítása, a jelenlegi 140-150 percet igénybe vevő út 120 perc alá csökkentése. Erre az Orosháza - Szarvas - M44 - M5 útvonal megfelelő minősége adna lehetőséget.
- Alapvető cél az elzárt Dél-békési régió bekapcsolása az ország vérkeringésébe

A fejlesztések során figyelembe veendő szempontok

- A közlekedés feltételeinek minőségi javítása (burkolatok műszaki színvonalának javítása, élhetőbb város feltételeinek megteremtése, kerékpáros közlekedés fejlesztése, nyugvó forgalom igényeinek korszerű kielégítése)
- Az Országos közlekedési hálózati hozzáférés útvonalainak javítása - kialakítása, hozzáférés útvonal hosszának optimalizálása
- Környezeti terhelés csökkentése mind bel-, mind külterületen (Kerékpáros közlekedés elősegítése, parkolót kereső forgalom csökkentése, lakóterületekben forgalomcsillapítás, korszerű forgalomfüggő közúti csomópontok építése, úthálózati fejlesztésekkel útvonal hosszak csökkentése stb.)
- Illeszkedjen az Útprogramhoz, mely alapja a Magyarország rövid és középtávú közúti infrastruktúra fejlesztéseinek végrehajtásához szükséges államháztartási intézkedésekről szóló 1181/2019. (IV. 4.) Korm. határozat

Kapcsolódó átfogó célok

- I. Települési élet- és környezetminőség javítása
- II. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntarthatóság
- III. Az erőforrás-takarékosság- és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

Jogszabályok, magasabb szintű dokumentumok

- Országos Területrendezési Terv
- Megyei szintű Területrendezési Terv

- 1181/2019. (IV. 4.) Korm. határozat „Magyarország rövid és középtávú közúti infrastruktúra fejlesztéseinek végrehajtásához szükséges államháztartási intézkedésekről”
- Helyi Építési Szabályzat
- Integrált Városfejlesztési Stratégia
- Nemzeti Közlekedési Konceptió

Javasolt intézkedések

Intézkedés	Ütemezés	Költség	Forrás	Felelős
Belterületi kiépítetlen kiszolgáló és lakóutak 59,49 km összhosszának csökkentése a kiporzás mérséklése és a biztonság növelése érdekében	2021-2027	300 MFt	VMOP, Kormány Döntés	Önkormányzat Megyei Önkormányzat NIF Zrt. Magyar Közút
Külterületi kiépítetlen közutak 258,8 km összhosszának csökkentése a kiporzás mérséklése és a biztonság növelése érdekében	2021-2027	300 MFt	Versenyképes Magyarország Operatív Program, Kormány Döntés	Önkormányzat Megyei Önkormányzat Magyar Közút Nonprofit Zrt.
Országos szintű Orosháza-Nagyszénás-Szarvas M44 autópálya kapcsolat fejlesztése	2030-ig	14 Mrd Ft	Kormány Döntés	Kormányzat
Regionális szintű Orosháza-Battonya határátkelőhely közötti szakasz felújítása, M43 autópálya elérése	2030-ig	18,9 Mrd Ft	Kormány Döntés	Kormányzat
Helyi szintű Déli elkerülőút megépítése a 4427, 4428, 4429, 47, 4406, 4407, 4408, 4404 utak forgalmának gyűjtésére és elosztására, a belterület tehermentesítésére	2030-ig	6,6 Mrd Ft	Kormány Döntés	Kormányzat
A Szeged-Békéscsaba 135. számú vasútvonal fejlesztése villamosítással, vagy a Tram train hálózat bővítésével, vagy a déli Debrecen-Pécs vasútvonal kiépítésével	2030-ig	n.a.	Kormány Döntés	Kormányzat
A kis fajlagos szennyezőanyag kibocsátású tömegközlekedési	2021-2027	n.a.	Versenyképes Magyarország	Önkormányzat

Intézkedés	Ütemezés	Költség	Forrás	Felelős
járművek számának és arányának növelése, a helyi tömegközlekedés erősítése			Operatív Program	Megyei Önkormányzat
Kerékpáros közlekedés erősítése, mind a hivatásforgalom, mind a sport, mind a turisztika területén	2021-2027	300 MFt	Versenyképes Magyarország Operatív Program	Önkormányzat Megyei Önkormányzat
Az autózás részarányának csökkentése a mindennapokban, autómentes nap/napok szervezése	2021-2022	500 cFt	saját forrás	Önkormányzat

Kapcsolódó programok

- I. 1. Levegőminőség javítása
- I. 2. Zajterhelés csökkentése
- I. 3. Környezet és egészség
- II. 3. Felszíni és felszín alatti vizek védelme
- III. 3. Felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira

Eredménymutatók

- Megépült elkerülő út hossza (m)
- Új buszok száma (db)
- Megépült kerékpárút hossza (m)
- Kerékpárral közlekedők száma (fő/év)

